

Εισήγηση του Άγγελου Χάγιου, μέλους της ΠΕ του ΝΑΡ για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση, στην ημερίδα την αφιερωμένη στον Κώστα Τζιαντζή, που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 26/11/2021

[Ολόκληρη η ημερίδα σε βίντεο εδώ](#)

Συντρόφισσες και σύντροφοι, φίλοι και φίλες,

Η σημερινή ημερίδα έχει ως θέμα συζήτησης **“Το πρόγραμμα της επαναστατικής εργατικής εξουσίας στη μεταβατική περίοδο προς τον σοσιαλισμό-κομμουνισμό”**. Πρόκειται, κατά τη γνώμη μας, για ένα κρίσιμο θέμα στρατηγικής σημασίας και ενοποίησης για την επανίδρυση του κομμουνιστικού κινήματος της εποχής μας και της αντεπίθεσης των επαναστατικών ιδεών. Στόχος της συζήτησης μας, σήμερα, είναι να συμβάλουμε και στον πολιτικοθεωρητικό διάλογο της «Πρωτοβουλίας για σύγχρονο κομμουνιστικό πρόγραμμα και κόμμα» και την προσπάθεια για την ίδρυση μιας νέας οργάνωσης κομμουνιστικής απελευθέρωσης που έχει ανάγκη η εποχή μας.

Αποτελεί σημαντικό θέμα και για το ΝΑΡ και τη νΚΑ που με τα επερχόμενα Συνέδριά τους επιχειρούμε να καταλήξουμε και να κάνουμε πράξη μια ιστορικού χαρακτήρα επιλογή στην 32χρονη πορεία του εγχειρήματός μας. Για να προχωρήσουμε σε συγκεκριμένα βήματα στη

συγκρότηση σε ανώτερο επίπεδο της πρωτοπορίας, σε όλα τα επίπεδα, στην αριστερή πτέρυγα του κινήματος, στο μέτωπο και, πρώτα και κύρια, στο στρατηγικό πεδίο, για ένα **σύγχρονο πρόγραμμα και κόμμα κομμουνιστικής απελευθέρωσης, για μια νέα κομμουνιστική Αριστερά**. Η επιμονή μας στην επιλογή αυτή δεν αποτελεί μια φυγή από τα άμεσα και πειστικά ερωτήματα της περιόδου, το αντίθετο μάλιστα, αποτελεί επιλογή απάντησης αυτών των ερωτημάτων με την ανάπτυξη και δοκιμασία μέσα στο λαό των σύγχρονων αντικαπιταλιστικών και κομμουνιστικών απαντήσεων - λύσεων.

Η εκδήλωσή είναι αφιερωμένη, ταυτόχρονα, στο σύντροφο Κώστα Τζιαντζή, 10 χρόνια από την πρόωρη απώλειά του. Αφιερώνεται στην πολύτιμη συνεισφορά του στην συλλογική προσπάθειά μας, την οποία κρατάμε στο συλλογικό κεκτημένο μας και, κυρίως, τη μελετάμε και την αξιοποιούμε σήμερα πιο ώριμα και δημιουργικά. Η πρωτοπόρα συμβολή του αφορά και στο θέμα που συζητάμε σήμερα και το οποίο αναφέρεται:

- **στο χαρακτήρα της μεταβατικής περιόδου απ' την αντικαπιταλιστική επανάσταση στην κομμουνιστική διεθνή απελευθέρωση** και στο πρόγραμμα της επαναστατικής εργατικής εξουσίας στη μεταβατική περίοδο προς τον σοσιαλισμό-κομμουνισμό, με εισηγήσεις από τους συντρόφους Σήφη Καυκαλά και Κώστα Τριχιά.

- **στις θεμελιακές στοχεύσεις της επαναστατικής εξουσίας στα ζητήματα της αλλαγής των παραγωγικών και κοινωνικών σχέσεων εκμετάλλευσης** με μια σημαντική και αναγκαία παρέμβαση από τον σύντροφο Σταύρο Μαυρουδέα. Στο ζήτημα αυτό υπάρχει ανάγκη βαθύτερης και πιο συγκεκριμένης μελέτης και επεξεργασίας.

- **σε μια ξεχωριστή και πολύ χαρακτηριστική εμπειρία αδιάκοπης αγωνιστικής διαδρομής**, επαναστατικής αναζήτησης και κομμουνιστικής στράτευσης από τον αντιδικτατορικό αγώνα μέχρι και σήμερα μέσα από το NAP από τη συντρόφισσα Ευανθία Γαϊτανίδου.

Σήμερα που αντιμετωπίζουμε την πανδημία και τη βαρβαρότητα του ολοκληρωτικού καπιταλισμού αλλά και τα ρεύματα ανορθολογισμού και σκοταδισμού. Τώρα που ξαναστήνονται "μυστικές αγχόνες σε κάθε πόρτα ενεδρεύοντας τον ύπνο", η επιλογή μας για την επαναθεμελίωση του κομμουνιστικού κινήματος αποκτά ιστορικό χαρακτήρα.

Διότι έχει ως κίνητρο και αφετηρία όχι μόνο την αντίσταση και την ανυπακοή αλλά έχει, κυρίως, θετικό στόχο και πρόγραμμα **επαναστατικής- απάντησης στην ιστορική κρίση του καπιταλισμού** ώστε η αναγκαία σημερινή αντίσταση στη βάρβαρη επιδρομή του

κεφαλαίου να γίνει νικηφόρα μέσα από ένα πολιτικό ανατρεπτικό κίνημα που θα ανοίξει το δρόμο της επαναστατικής κομμουνιστικής προοπτικής. Ειδικά στην σημερινή εποχή των εκρηκτικών αντιθέσεων, της πολύπλευρης δομικής κρίσης του συστήματος, με τα μεγάλα στρατηγικά ερωτήματα, είναι ανάγκη να αναδειχτεί η αναγκαιότητα και η δυνατότητα του κομμουνισμού και γι αυτό το σκοπό να αναδειχτεί και το ζήτημα ενός σύγχρονου κομμουνιστικού προγράμματος και κόμματος. Το ζητούμενο είναι η διαμόρφωση και προβολή μιας σύγχρονης αντικαπιταλιστικής κομμουνιστικής πρότασης, σε περιεχόμενο και μορφή, η οποία θα **ενοποιεί προωθητικά τις πιο ριζοσπαστικές αναζητήσεις και πρακτικές, θα προωθεί** τη συγκέντρωση των πιο πρωτοπόρων δυνάμεων με στρατηγική ενοποίηση, θα ενισχύει την αποτελεσματικότητα του μαζικού αγώνα και θα υπερβαίνει τις λογικές που αρνούνται τον ρόλο της πρωτοπορίας.

Έχουμε επίγνωση ότι η υπόθεση του σύγχρονου κομμουνιστικού προγράμματος και κόμματος και η απόπειρα προσέγγισης της είναι δύσκολη και ποιοτικά ανώτερη και βαθύτερη από τη ρήξη του 89. Η αποτελεί προγραμματική θέση και συνεδριακή απόφαση τόσο του NAP όσο και της ν.Κ.Α. Η **καθυστέρηση** στην προώθησή της συνδέεται, κυρίως, με τη στρατηγική ήττα του κομμουνιστικού κινήματος του 20ου αιώνα, γεγονός που όχι μόνο δεν ευνοεί ένα νέο στρατηγικό πρόγραμμα και σχέδιο, αλλά αντίθετα αναπαράγει τις διαφορετικές χρεοκοπημένες παραλλαγές του ρεφορμισμού και του κινηματισμού.

Συνδέεται, ωστόσο, **και με δικές μας αντιφάσεις και ανεπάρκειες**. Είναι χαρακτηριστική η απόσταση ανάμεσα στις προωθημένες επεξεργασίες μας, για το σύγχρονο τον ολοκληρωτικό καπιταλισμό και τη θεωρητική προσέγγιση της μεταβατικής περιόδου προς τον κομμουνισμό, την επαναθεμελίωση του κομμουνιστικού κινήματος, το Αντικαπιταλιστικό Εργατικό Μέτωπο, το νέο εργατικό κίνημα από τη μιά και από την άλλη με την αδυναμία μας να κάνουμε οργανικά στοιχεία της συγκρότησης και λειτουργίας του NAP και της ν.ΚΑ τη δημιουργική μελέτη της επαναστατικής θεωρίας του Μαρξισμού, την αυτοτελή πολιτική παρέμβαση, την τολμηρή ανάπτυξη και συγκέντρωση της πρωτοπορίας σε όλα τα επίπεδα πρωτίστως στο στρατηγικό καθώς και την ενίσχυση της εργατικής σύνθεσης του ρεύματος μας.

Σε όλη την πορεία του ρεύματός μας και στο βαθμό ενοποίησής του κυριάρχησε, στις μεγάλες μάχες που έδωσε μέσα σε δύσκολους συσχετισμούς, περισσότερο η αντίσταση, η αμφισβήτηση, η ανυπακοή, από ό,τι η θετική απάντηση.

Στην αντιδικτατορική πάλη στο πλαίσιο της σημαντικής πολιτικής παρέμβασης και αγωνιστικής δράσης της ΚΝΕ, η αναζήτηση μιας νέας επαναστατικής πορείας με

ανεξαρτησία της αριστεράς από το αστικό πολιτικό σύστημα, συνδέθηκε κυρίως με την άρνηση των διάφορων λογικών ήττας, από τη γραμμή της “εθνικής δημοκρατικής αλλαγής”, την πολιτική ουράς στο “δημοκρατικό” κέντρο, των κυβερνητικών λύσεων εναλλαγής στη χούντα κοκ.

Στη μεταπολίτευση με διαρκώς αυξανόμενη την πεποίθηση μας ότι η δικτατορία ηττήθηκε και ανατράπηκε, διότι, τελικά, ο επαναστατικός αγώνας, η ριζική επαναστατική προοπτική μπήκαν ξανά στη ζωή και απείλησαν μ’ ένα καινούργιο ξεκίνημα. Συμβάλαμε, ως ρεύμα, στην αντίσταση απέναντι στην καπιταλιστική ανασυγκρότηση και στην ενσωμάτωση στον αστικό εκσυγχρονισμό, Καραμανλικό, ΕΟΚικό, ΠΑΣΟΚικό, απέναντι στις διάφορες λογικές ουράς στο ΠΑΣΟΚ και ανάλογων “δημοκρατικών” κυβερνητικών λύσεων, απέναντι στην υποταγή και τον εκφυλισμό της Αριστεράς, με κορυφαία εκδήλωση τη μαζική αριστερή ρήξη του 89.

Η άρνηση και η αντίσταση στην Περεστρόικα από θέσεις αριστερές αφορούσε, από την πλευρά μας, κυρίως στις γραφειοκρατικές ηγεσίες του κομμουνιστικού κινήματος που καπηλεύτηκαν και παραχάραξαν το μαρξισμό, τη δύναμη και την επαναστατική διάθεση της εργατικής τάξης και άφησαν στους κομμουνιστές συντρίμια’. Η αναζήτηση για την ανάγκη και τη δυνατότητα ενός νέου κομμουνιστικού κινήματος άρχισε, βασανιστικά, να διαμορφώνεται και να φωτίζεται, στην πορεία, από τις παλιές και τις καινούργιες υποσχέσεις των αντάρτικων, απ’ τον κόκκινο Οκτώβρη, τον Τσε και τον Άρη, απ’ τις νέες επαναστατικές απόπειρες σαν τον Μάη του ’68.

Αναφερόμαστε συχνά στα χαρακτηριστικά της τομής του 1989, που είχε πρωτόγνωρο ριζοσπαστικό αριστερό δυναμισμό αλλά, ταυτόχρονα, εκτιμάμε και τον ανεπαρκή πολιτικό του χαρακτήρα. Είναι χαρακτηριστικό ότι στη φάση της ρήξης δεν προβάλαμε μια σχετικά ανώτερη προγραμματική πολιτική πλατφόρμα. Από την πρώτη ημέρα της ίδρυσης του ΝΑΡ ήταν φανερή η αδυναμία στρατηγικής συμφωνίας και ενοποίησης και, επομένως, συγκρότησης. Αυτό αποτυπώθηκε συμβολικά στο όνομα, οργανωτικά στη χαλαρή δέσμευση και λειτουργία. Διαμορφώθηκαν, μάλιστα, ρεύματα είτε με λογική “διόρθωσης της δεξιάς γραμμής του ΚΚΕ και επιστροφής μας σ’ αυτό” είτε με γραμμή συμμαχίας με πιο “αριστερές” ευρωκομμουνιστικές τάσεις (ΑΚΟΑ).

Η επιλογή που κυριάρχησε πλειοψηφικά ήταν αυτή της μεταβατικής κομμουνιστικής οργάνωσης προς το σύγχρονο Κομμουνιστικό Πρόγραμμα και Κόμμα και όχι “λέσχη θεωρητικών συζητήσεων”. Με συμβολή στο δύσκολο αγώνα για ταξική ανασυγκρότηση του εργατικού κινήματος, για Νέο Εργατικό Κίνημα και όχι “άθροισμα των κινημάτων”. Με επίπονες διαδικασίες για συγκρότηση αυτοτελούς μαζικής μετωπικής αντικαπιταλιστικής -

επαναστατικής Αριστεράς, ανεξάρτητης από τη δορυφοροποίηση – ενσωμάτωση – ακύρωσή της γύρω από την διαχειριστική και ρεφορμιστική Αριστερά (ΣΥΝ και ΚΚΕ). Η ανεξαρτησία της αριστεράς αναδείχτηκε σε αδιαπραγμάτευτο πολιτικό προγραμματικό όρο αλλά και συμβολικό όπως για παράδειγμα στο λογότυπο του “ΠΡΙΝ”.

Η εμπειρία αυτή, έχουμε, ήδη, ότι είναι ανάγκη να συζητηθεί με κριτικό και αυτοκριτικό πνεύμα για να αναπτύξουμε, στις νέες συνθήκες, τη συλλογική, θεωρητική και οργανωτική μας προσπάθεια για την επαναθεμελίωση του σύγχρονου Κομμουνιστικού Προγράμματος και Κόμματος που απαιτούν οι εκρηκτικές αντιθέσεις και οι υλικές δυνατότητες της εποχής μας. Να βαθύνουμε καλύτερα στις ιδέες και την πρακτική των Μαρξ-Ενγκελς του Λένιν και άλλων μαχόμενων μαρξιστών, όπως αυτές που έχουμε αναδείξει, για το “κόμμα με την ευρεία και ιστορική έννοια του όρου. Να επεξεργαστούμε, με βάση τα νέα δεδομένα, και να προσεγγίσουμε πιο συγκεκριμένα την αντίληψη μας για “κόμμα και μέτωπο για το εργατικό κίνημα και όχι εργατικό κίνημα για το κόμμα και το μέτωπο”, και για την “εργατική δημοκρατία” ως αρχή λειτουργίας του. Να φωτίσουμε, να προβάλουμε και να κατακτήσουμε, τελικά, τα χαρακτηριστικά μιας ποιοτικά νέας στρατεύσης με στρατηγική συμφωνία και, επομένως, πολιτική συγκρότηση και λειτουργία με κυριαρχία του συνολικού ταξικού απέναντι στο μερικό, του συλλογικού «εμείς» απέναντι στο ατομικό του «εγώ» και της ομάδας.

Η εκτίμηση μας είναι ότι το ΝΑΡ και η νΚΑ μπορούν, τελικά, και θα συμβάλουν καθοριστικά στο αναγκαίο άλμα προγραμματικής και οργανωτικής ανασυγκρότησης. Αναρωτιόμαστε συχνά, μαζί με φίλους και συναγωνιστές για το γεγονός πώς φτάσαμε στα 32 χρόνια μάχιμης πορείας μας. Η απάντηση δεν χωρά μεταφυσικές προσεγγίσεις. Αποδεικνύεται, εκ των πραγμάτων, ότι είναι βαθύτερες, ταξικές, ιστορικές και πολιτικές οι ρίζες του εγχειρήματος μας. Είναι αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα η, διαχρονικά, πρωτοπόρα δουλειά των αγωνιστών του σε δύσκολες μάχες.

Αναγνωρίζουμε, σήμερα, τις **νέες ανώτερες απαιτήσεις της εποχής μας αλλά και τις νέες δυνατότητες** που ανοίγονται στην περίοδο που διανύουμε. Φλέβες αντίστασης, ανατρεπτικής αναζήτησης και εργατικής χειραφέτησης υπήρχαν και υπάρχουν πάντοτε, αυτή είναι η διαλεκτική της κοινωνικής εξέλιξης και της ταξικής πάλης.

Είμαστε σε μια περίοδο όπου στις νέες γενιές που ριζοσπαστικοποιούνται και μπαίνουν στην μάχη αναδειχνονται ερωτήματα στρατηγικού ιστορικού χαρακτήρα. Αλλά και σε ορισμένα τμήματα της πρωτοπορίας προηγούμενων περιόδων πολιτικοποίησης ωριμάζει η συνείδηση για την ανάγκη βαθύτερης συγκρότησης. Είναι χαρακτηριστικό πως όσες συσκέψεις,

εκδηλώσεις και ημερίδες έχουν πραγματοποιηθεί για το Πρόγραμμα και το Κόμμα και, πολύ περισσότερο η πρώτη πρόσφατη πανελλαδική συνάντηση της Πρωτοβουλίας στην Καισαριανή, έχουν γνωρίσει σημαντική επιτυχία χωρίς μάλιστα μεγάλη προετοιμασία. Είναι δεδομένο που αναδεικνύει ένα υπαρκτό μάχιμο δυναμικό και πολύ περισσότερο τη δυνατότητα ανάπτυξης και συγκρότησης του σε σύγχρονα κομμουνιστική βάση.

Η στρατηγική ανασυγκρότηση που επιχειρούμε δεν περιορίζεται στο επίπεδο των αναγκαίων θεωρητικών επεξεργασιών και πολιτικών σχεδιασμών. Συγκροτείται και μετασχηματίζεται σε δύναμη αλλαγής των συσχετισμών υπέρ της εργατικής χειραφέτησης και πολιτικής με την **επαναστατική τακτική**, με περιεχόμενο και μορφές συνολικής σύγκρουσης με την αστική πολιτική για την αντικαπιταλιστική ανατροπή. Η συγκρότηση της στρατηγικής πρωτοπορίας δεν είναι αυτοσκοπός. Έχει στόχο να συμβάλει- στηρίξει το Αντικαπιταλιστικό Εργατικό Μέτωπο και, μαζί με το μέτωπο, να δώσει τις κρίσιμες καθημερινές μάχες για την αλλαγή των συσχετισμών στο κίνημα **υπέρ της τάσης εργατικής χειραφέτησης και υπέρβασης των τάσεων οικονομισμού, ρεφορμισμού και κινηματικού κατακερματισμού**. Για το αναγκαίο πολιτικό μαζικό εργατικό κίνημα που θα συγκεντρώνει τις ταξικές αντιστάσεις και τις ριζοσπαστικές διεργασίες και θα αναπτύσσεται ως υποκείμενο της ανατροπής και της επανάστασης.

Γνωρίζουμε καλά, και από την ιστορική αλλά και την πολύ πρόσφατη εμπειρία, ότι κάθε βήμα συγκρότησης και πολιτικής παρέμβασης μιας ανεξάρτητης επαναστατικής κομμουνιστικής Αριστεράς αντιμετώπιζε, αντιμετώπιζει και θα συγκρούεται με την απόλυτη εχθρότητα του αστικού πολιτικού συστήματος και κράτους καθώς και με το μπούλινγκ του μιντιακού τους βραχίονα. Δεν θα λείψει βέβαια και η κλασική προσπάθεια του συστήματος για κοινωνική και πολιτική ενσωμάτωση σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο.

Θα χρειαστεί, επίσης, να αντιμετωπίσει και να υπερβεί τις συμπληγάδες του αστικοδιαχειριστικού ρεύματος του ΣΥΡΙΖΑ και του κομμουνιστικού ρεφορμισμού του ΚΚΕ και τις λογικές δορυφοροποίησης ή και ενσωμάτωσης σε αυτά. Είναι αναγκαίος, ακόμα, ο διαχωρισμός από διάφορες ιδιοκτησιακές λογικές, από τη δογματική αδράνεια και αυτάρκεια αλλά και από τη «μεταμοντέρνα» αναγέννηση της αστικής και μικροαστικής ιδεολογίας στην Αριστερά και στο κίνημα.

Στις νέες εξεγέρσεις που ωριμάζουν, όλοι εμείς που αγαπήσαμε “μια τρικυμία καινούργια”, αξιοποιούμε την πολύπλευρη και ποιοτική συμβολή του Κώστα Τζιαντζή. Σε όλες τις κρίσιμες καμπές της διαμόρφωσης του ρεύματος μας, της συγκρότησης και ανάπτυξης του NAP είχε ρόλο κεντρικό και ηγετική παρέμβαση. Με όλες

μας τις αναζητήσεις και συμφωνίες, αλλά και τις διαφωνίες και αντιπαράθεσεις μας, είναι βαθιά η εκτίμηση μας ότι η πρωτοπόρα συμβολή του ανήκει στο μέλλον του Κομμουνισμού, και στην απόπειρα για “μια βαθύτερη τομή από εκείνη του Λένιν”, όπως ανέφερε συχνά.

Οι «θέσεις» της νΚΑ για το 5ο Συνέδριο της αναδείχνουν ως στόχο της περιόδου ένα αντικαπιταλιστικό κομμουνιστικό ρεύμα στη νεολαία. Με επιδίωξη “αν αυτός ο κόσμος δε μας χωρά, τότε άλλο κόσμο να φτιάξουμε” για την οικοδόμηση μιας κομμουνιστικής κοινωνίας “στο μπόι των ονείρων και των ανθρώπων”. Από τη νέα βάρδια, αναθερμαίνεται και πυροδοτείται, όπως πάντα, η πιο ελπιδοφόρα συμβολή και στο παρόν της επείγουσας επαναθεμελίωσης του σύγχρονου Κομμουνιστικού Προγράμματος και Κόμματος που απαιτεί η εργατική τάξη και η εποχή μας.

Άγγελος Χάγιος, 26 Νοεμβρίου 2021